

SPOMENIKI ZMAGE

nat vneli gozdovi, od strahu poblaznili ustaši pa so pobijali mirne prebivalce in požigali domove, vendar je bil ves njihov besni odpor zaman.

Poročila o dogodkih so vojaško kratka in skopa.

Kljub bežečim Nemcem je v Mežiški dolini prve dni maja vladalo nekakšno zatišje. Brigade XIV. divizije so se bile pomaknile na Koroško, pridružili pa sta se jim še 6. in 11. brigada.

13. maja sta med Poljano in Pliberkom naši brigadi razorožili 104. nemško divizijo in še nekatere druge oddelke, v katerih je bilo blizu 10.000 vojakov.

15. maja pa se je približala Poljani velika skupina ustašev. Da bi zaprli pot v Pliberk, so naši poslali iz Maribora XII. divizijo, XVI. divizija pa je krenila prek Kranja in Jezerskega ter prišla z druge strani

Karavank v okolico Pliberka. Štiri brigade slovenske IV. operativne cone so zasedle mostove na Dravi. Tako je bil sklenjen trden obroč okoli sovražnika na prostoru Slovenj Gradec—Dravograd—Pliberk, kjer sta bili dve ustaški skupini: prva med Dravogradom in Slovenjim Gradcem, druga med Poljano in Pliberkom.

Naša vojska je najprej razbila prvo skupino, ki je bila že v prejšnjih bojih izgubila okoli 5000 ljudi, 15. maja pa je bila uničena tudi druga skupina.

En sam je spomenik zmage — in mnogo jih je:

- tovarniški dimniki,
- ponosne stolpnice,
- nove šole.

Vse to so naši spomeniki zmage in kar naprej rastejo novi.

Poljana pa je zrastle v mogočen simbol ne samo za Mežiško dolino, ne samo za ves slovenski narod, temveč za vse svobodno ljubno človeštvo.

Iz dela organov upravljanja

Meseca oktobra 1963. leta je delavski svet sprejel prvi del organizacijske sheme železarne o notranji razdelitvi in organizaciji podjetja na sektorje in službe. Tako sprejeta organizacija je služila za osnovo pri izdelavi drugega dela organizacijske sheme o organizaciji sektorjev, sklopov, služb in oddelkov.

Cepprav je dobra in pravilna organizacija eden od osnovnih pogojev za boljše in uspešno delo znotraj samega podjetja, ne bi mogli trditi, da so vsi sestavljenci predlogov organizacijske sheme to staro, že preizkušeno načelo dovolj upoštevali. V predlogih je bilo vse preveč zahtev po novih delovnih mestih umskih delavcev, po povečanju števila zaposlenih in zvišanju stopnje zahtevane strokovne izobrazbe za delovna mesta. Zaradi take neenotnosti predlogov in v dokajšnji meri pretiranih zahtev je bil upravni odbor mnenja, da se predlog sheme vsaj do delne uskladitve ne more predložiti v odobritev delavskemu svetu podjetja. Zato je ob ugotovitvi teh neskladnosti za pregled organizacijske sheme imenoval posebno strokovno komisijo z nalogo, da naj na realni osnovi in po enotnih kriterijih poskuša uskladiti organizacijsko shemo med posameznimi sklopi ter službami in oddelki.

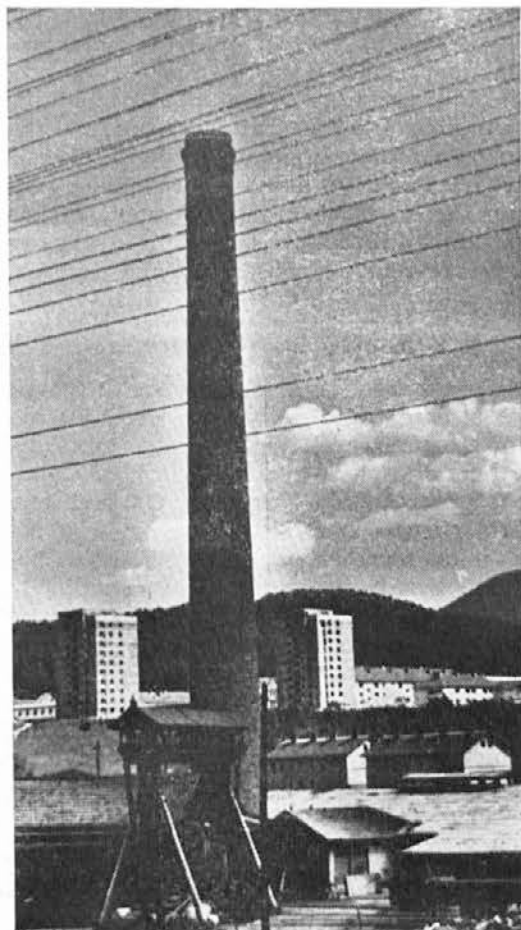
(Nadaljevanje na 6. strani)

Veliko je spomenikov in plošč padlim partizanom v Mežiški dolini, ker je naša dežela dala veliko žrtev v borbi za svobodo. En sam je spomenik zmage, najskromnejši od vseh. Preprost in siv se kot velik graniten prst dviga svareče na Poljani; nema priča velikih zgodovinskih dni pred dvajsetimi leti.

Vsa Evropa je 15. maja 1945 že slavila zmago, vsi narodi so po dolgih letih muk svobodno zadihali, le Koroška še ni dotrpela. Pri nas so se ta dan od topovskih gra-

IZ VSEBINE

Tržna raziskava — važen element gospodarjenja — Izvolili smo nove člane v organe upravljanja — Sklepi letne konference sindikata — Kljub težavam bomo precej zgradili — Prvi partizani na Koroškem — Tudi to je standard — Za dobre medsebojne odnose — 14 dni na proizvodnem delu — O razvoju kulturne dejavnosti

Gibanje osebnih dohodkov za MAREC 1965

OBRAČ. ENOTA	Povpr. število zaposl.	Število opravljenih ur	Od tega nadur	Izplačani OD	O D p o e l e m e n t i h			Povpr. osebni doh.		
					po ceniku in enotah	OD po usp. obrač. enot	nagrade za stalnost	Redni in iz- redni dopu- sti in ostalo	marec 1965	marec 1964
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Topilnica	243	43.024	136	16.111.703	13.679.906	1.100.000	638.604	693.193	66.303	54.780
Livarna	493	99.895	3.428	32.012.389	27.430.965	2.050.000	1.344.836	1.186.588	64.933	48.409
Valjarna	308	64.928	2.079	20.297.946	17.767.206	980.000	739.417	811.323	65.902	49.834
Kovačnica	251	49.619	626	16.666.818	14.313.756	1.120.000	700.812	532.250	66.402	51.288
Term. obdel.	54	10.199	138	3.420.000	2.922.237	278.535	111.132	108.096	63.333	48.100
Meh. obdel.	599	125.362	3.652	34.957.477	28.089.119	3.992.643	1.359.583	1.516.132	58.360	45.974
Vzmetarna	66	13.434	526	4.110.176	3.648.737	172.194	172.194	117.051	62.275	48.805
Jeklovlek	36	7.122	14	1.876.223	1.602.636	150.073	50.073	73.441	52.117	43.335
Energ. obrati	104	21.599	912	6.500.000	5.462.778	622.408	210.149	204.665	62.500	51.762
Stroj. rem.	168	35.991	1.724	11.145.289	9.987.832	365.786	365.786	425.885	66.341	52.394
Elektro rem.	100	22.178	970	6.783.843	6.088.849	223.059	223.059	248.876	67.838	51.846
Gradb. rem.	72	14.597	616	4.333.135	3.780.082	171.548	171.548	209.957	60.182	42.433
Promet	105	22.822	1.643	6.783.236	6.100.173	251.893	251.893	179.277	64.602	49.035
OTKR	200	41.391	1.181	12.521.633	10.313.318	1.267.876	468.987	471.452	62.608	48.878
Uprava	373	79.275	2.139	22.433.288	19.068.274	1.628.903	914.860	821.251	60.143	49.394
PODJETJE	3.172	651.436	19.784	199.953.156	170.255.868	14.374.918	7.722.933	7.599.437	63.052	49.192

Tržna raziskava — važen element poslovne politike in gospodarjenja

Nagel razvoj proizvodnih sil terja ustanavljanje novih služb in poklicev in vse večjo delitev dela. Raziskava trga je zavzela pri nas večji razmah v zadnjih letih. Čemu toliko pozornosti tržišču? Trg dokončno prizna in vrednoti v proizvod vloženo delo. Na trgu se realizira dohodek podjetja. Če podjetje dobro pozna sedanje in bodoče potrebe in težnje tržišča, lahko uspešneje vodi svojo poslovno politiko. Prepozno je proučevati tržišče takrat, ko so se že pojavile težave v podjetju. Dobri upravljalci bodo že v času, ko še lahko prodajajo, proučevali tržišče in prilagajali proizvodni program sedanjim in prihodnjim potrebam tržišča. Tržna raziskava je posebno področje ekonomike podjetja. Namen tega sestavka je bežna informacija o pojmu trga in tržne raziskave, metodah dela in nosilcih raziskave, potrebi in koristnosti tržne raziskave za našo železarno.

Pojem trga in tržne raziskave

Pojem trga se je z razvojem blagovne proizvodnje (proizvodnje za prodajo) nenehno spreminjal. Vloga trga je in ostane v tem, da povezuje proizvajalca (prodajalca) s potrošnikom (kupcem). Od fizičnega, krajepisnega značaja dobi pojem trga popolnoma nematerialen značaj. V širšem pomenu besede označuje celoto ponudbe in povpraševanja za določeno blago (proizvod ali uslugo). Pri nas govorimo običajno o analizi trga, tako poimenovanje pa je preozko, ker označuje le eno fazo v tržno raziskovalni dejavnosti. Obstajajo različne definicije pojma tržne raziskave. V bistvu pa vse te definicije opredeljujejo tržno raziskavo kot dejavnost, ki obravnava probleme v zvezi s prometom in prodajo blaga na poti od proizvajalca do potrošnika. Velikokrat pa je pomembnejše raziskovati trg že pred proizvodnjo ali celo pred izgradi-

tvijo proizvodnih zmogljivosti. To je potrebno zato, da zvedemo, kaj naj proizvajamo, v kakšnem obsegu, kakšen je potrošnik in po kakšni ceni lahko prodajamo.

Sistematična tržna raziskava zasleduje predvsem dva osnovna cilja: povečanje obsega prodaje na domačem in zunanjih tržiščih ter povečanje dohodka. Nekateri zgrešeno pojmujejo, da je osnovni cilj le povečana prodaja, ne glede na velikost dohodka. Dobro je namreč znano, da le iz dohodka lahko zagotovimo osebne dohodke in sredstva za sklade (za razširjeno reprodukcijo).

Metode dela in nosilci tržne raziskave

Razlikujemo interne in eksterne metode tržne raziskave. Interno raziskovanje se vrši v samem podjetju z uporabo podatkov, ki so na razpolago v podjetju, eksterno pa se vrši izven podjetja »na terenu«. Vire podatkov oziroma tržnih informacij najdemo v knjigovodstvu, analitsko planskem sektorju, raznih statističnih publikacijah, v publikacijah posebnih ustanov, ki se poklicno ukvarjajo s tržno raziskavo, v raznih strokovnih revijah in končno iz posebno organiziranih anket. Tržne raziskave lahko vršimo v samem podjetju ali pa se poslužimo posebnih ustanov, ki se s to dejavnostjo poklicno ukvarjajo. Tudi pri nas že deluje nekaj takih ustanov.

Običajno podjetja sama ali v okviru svojih poslovnih združenj raziskujejo tržišča za svoje proizvode. Zunanji raziskovalci poverjajo običajno le zahtevnejše posle, ki jih sama ne zmorejo oziroma jih lahko bolje in ceneje opravi specializirana ustanova.

Po svoji funkciji je tržna raziskava štabni organ komercialne službe. Njena naloga ni operativno odločanje, temveč to, da poda samoupravnim in vodstvenim organom

podjetja objektivno sliko o trgu. S tem pripomore k sprejemanju pravih poslovnih odločitev.

Posebnosti pri raziskavi tržišč za proizvode naše železarne

Tudi v naši železarni smo pred nekaj meseci ustanovili referat za analizo trga. Iz predhodnega izvajanja lahko zaključimo, da nas v tržno raziskovalni dejavnosti čakajo obsežne naloge. Vse ne bo šlo naenkrat, pač pa postopoma. Strokovne literature s področja tržne raziskave je pri nas bolj malo in še to so bolj povzetki inozemskih avtorjev. Večinoma je v tej literaturi obravnavana teoretična in praktična problematika tržne raziskave za proizvode široke potrošnje. Mi pa proizvajamo izdelke za proizvodno potrošnjo. Poleg tega smo kombinat črne metalurgije in kovinsko predelovalne industrije (114. in 117. gospodarska panoga). Metode in tehnika raziskave se morajo prilagoditi proizvodu. Večini naših proizvodov so cene maksimirane (začasno so vse cene itak »zamrznjene«). Za doseganje čim večjega dohodka moramo spričo maksimiranih cen ugotoviti, pri katerih izdelkih dosegamo višjo stopnjo dohodka na enoto proizvoda oziroma na enoto vložene dela in pri katerih proizvodih delamo z izgubo (teh ni malo).

Nujno je, da po izdelanih analizah o donosnosti posameznih izdelkov (ali še bolj posameznih kvalitet jekla) stremimo za tem, da take izdelke izločimo iz našega proizvodnega programa. Analizo donosnosti pravkar izdelujemo na osnovi knjigovodskih podatkov. Dejansko bo to klasifikacija vseh proizvodov po kvalitetah, ki bo upoštevala velikost prometa in čisti dohodek po enoti. Povečati bomo morali, seveda če tržišče lahko absorbira, proizvodnjo izdelkov, ki prinašajo večji dohodek in ki jih že proizvajamo v večjih količinah. Proizvodnjo tistih izdelkov, pri katerih imamo izgubo, pa izločiti ali vsaj omejiti na minimum. Verjetno bo potrebno skrbeti asortiment proizvodov zavoljo doseganja večjih

Izvolili smo nove člane v organe upravljanja

V petek, 23. aprila 1965, smo v železarni za dobo dveh let na novo izvolili polovico članov delavskega sveta podjetja in delavskih svetov delovnih enot. Priprave za volitve so po splošni oceni potekale v redu. O predlaganih kandidatih so razpravljali in jih potrjevali na zborih obračunskih enot, ki so bili vsi, razen nekaj izjem, dobro obiskani. Razen razprave o predlogih in izbiri kandidatov so na vseh zbora razpravljali še o poslovanju podjetja v prvem četrtletju letošnjega leta in o nalogah ter problemih, ki se pojavljajo v obračunskih enotah.

Kljub vsem pripravam, ki so bile izvršene pred volitvami, pa z udeležbo na volitvah ne moremo biti v celoti zadovoljni. Po podatkih volilne komisije je za volitve organov upravljanja imelo volilno pravico in bilo vpisanih v volilni imenik 3.239 članov naše delovne skupnosti. Volilo jih je 2.941 ali 90,80 %, ni pa volilo 298 sodelavcev, od tega 133 ali 4,11 %, ker so bili v staležu bolnih, 99 ali 3,06 %, ker so bili na rednem letnem dopustu ali službenem potovanju, in 66 ali 2,03 % iz neopravičenih razlogov. Moti kar precej visoko število sodelavcev, ki so na dan volitev sicer bili na delu, vendar svoje volilne dolžnosti niso opravili.

Člane za delavski svet podjetja in za delavske svete delovnih enot smo volili po enotnih kandidatnih listah, sestavljenih po delovnih enotah. Volilna udeležba po delovnih enotah je bila naslednja:

— v delovni enoti jeklarne je bilo vpisanih v volilni imenik 739 sodelavcev, volilo jih je 652 ali 88,23 %. Od volitev je izostalo 87 sodelavcev, od tega 39 ali 5,28 % zaradi bolezni, 28 ali 3,79 % zaradi rednih letnih dopustov in službene odsotnosti, 20 ali 2,70 % iz neopravičenih razlogov.

— V volilni enoti metalurško predelovalnih obratov je bilo vpisanih v volilni imenik 617 sodelavcev, volilo jih je 548 ali 88,82 %. Od volitev je izostalo 69 sodelavcev, od tega 33 ali 5,35 % zaradi bolovanja, 17 ali 2,76 % zaradi rednih letnih dopustov in službene odsotnosti ter 19 ali 3,07 % iz neopravičenih vzrokov.

— V delovni enoti mehanskih obratov je bilo vpisanih v volilni imenik 705 sodelavcev. Volilo jih je 639 ali 90,21 %. Od volitev je izostalo 69 sodelavcev, od tega 29 ali 4,11 % zaradi bolovanja, 21 ali 2,98 % zaradi rednih letnih dopustov in službene odsotnosti in 19 ali 2,70 % iz neopravičenih vzrokov.

— V delovni enoti vzdrževalno energetskih obratov je bilo v volilni imenik vpisa-

nih 590 sodelavcev. Volilo jih je 556 ali 94,24 %. Od volitev je izostalo 34 sodelavcev, od tega 18 ali 3,05 % zaradi bolovanja, 15 ali 2,54 % zaradi rednih letnih dopustov in službene odsotnosti in 1 ali 0,17 % iz neopravičenih razlogov.

— V delovni enoti OTKR in uprave je bilo v volilni imenik vpisanih 536 sodelavcev. Volilo jih je 500 ali 93,28 %; od volitev je izostalo 36 sodelavcev, od tega 13 ali 2,43 % zaradi bolovanja, 16 ali 2,98 % zaradi rednih letnih dopustov in službene odsotnosti in 7 ali 1,31 % iz neopravičenih vzrokov.

— V delovni enoti doma železarjev je bilo vpisanih v volilni imenik 52 volilnih upravičencev, volilo jih je 49 ali 94,23 %. Od volitev so izostali 3, od tega 1 ali 1,92 % zaradi bolovanja, 2 ali 3,85 % pa zaradi rednih letnih dopustov. Neopravičenih izostankov na tem volišču ni bilo.

Najboljšo volilno udeležbo smo tako dosegli v delovni enoti vzdrževalno energetskih obratov, najnižjo pa v delovni enoti jeklarne, pri kateri so na odstotek udeležbe vplivali zaposleni, ki delajo v štirih izmenah in na dan volitev niso bili na delu, ter drugi, ki zaradi oddaljenosti niso prišli volit.

V večini delovnih enot je bilo na kandidatnih listah več kandidatov, kot se jih je volilo, tako da so imeli volivci lahko izbiro med kandidati in volili res najboljše.

Na podlagi rezultatov volitev na posameznih voliščih so bili v delovnih enotah za delavski svet podjetja in delavske svete delovnih enot izvoljeni:

DELOVNA ENOTA JEKLARNE

Delavski svet podjetja

1. Ernest Pušnik
2. Franc Košak
3. Stanko Gros
4. Jože Kotnik
5. Zdravko Mežner
6. Ivan Bukovec

Delavski svet delovne enote

1. Franc Adam
2. Janez Plohl
3. Štefan Grajner
4. Jože Kac
5. Avgust Mlatej
6. Jože Cappelari
7. Alojz Kotnik
8. Franc Lečnik
9. Franc Hudovernik
10. Mirko Panič
11. Marko Štehamnik
12. Inž. Vlado Macur
13. Rihard Zagmeister

DELOVNA ENOTA METALURŠKO PREDLOVALNIH OBRATOV

Delavski svet podjetja

1. Stanko Kočnik
2. Drago Anderlič
3. Koloman Vrečič
4. Dominik Čerenjak
5. Avgust Marin

Delavski svet delovne enote

1. Jože Gostenčnik
2. Anton Arnejčič
3. Jože Ranc
4. Maks Frajdl
5. Vojko Jert
6. Franc Kotnik
7. Štefka Savinec
8. Jože Medved
9. Ljubo Kavbe
10. Slavko Šumak
11. Anton Ugriz
12. Alojz Strekelj

DELOVNA ENOTA MEHANSKIH OBRATOV

Delavski svet podjetja

1. Anton Škalič
2. Ivan Virant
3. Dušan Stropnik
4. Franc Hrašnik
5. Franc Sisernik
6. Anton Potočnik
7. Jože Potočnik

Delavski svet delovne enote

1. Andrej Novak
2. Ivan Hojnik
3. Angela Mavc
4. Olga Burjak
5. Karel Gostenčnik
6. Jernej Novak
7. Ivan Gostenčnik
8. Ivan Osovnikar

serij enega izdelka. Povečanje serije je zelo učinkovita pot za zvišanje proizvodnosti dela.

Sklepne misli

Pri tržnih raziskavah bomo izhajali iz samega izdelka (ulitek, odkovek, pnevmatski stroj itd.). V glavnem bomo raziskovali sami, le zahtevnejše raziskave bomo naročili pri posebnih ustanovah. Spoznavati bomo morali sedanje in prihodnje potrebe tržišča, torej ne samo, koliko ton jekla bo tržišče potrebovalo, temveč katere profile in kvalitete, v katerem času, po kakšni ceni, kakšnemu potrošniku in po kakšnih prodajnih poteh. Z vztrajnim delom in interesom na tem področju ekonomike podjetja ter ob pomoči in uporabi izsledkov tržne raziskave tudi uspehi ne bodo izostali.

Duro Haramija

9. Stanko Klajnšek
10. Jože Skok
11. Alojz Pačnik
12. Ivan Pepevnik
13. Otmar Ternik

DELOVNA ENOTA VZDRŽEVALNO ENERGETSKIH OBRATOV

Delavski svet podjetja

1. Ferdo Jevšek
2. Karel Erženičnik
3. Franc Marolt
4. Anton Šipek
5. Feliks Kočnik
6. Milan Kotnik

Delavski svet delovne enote

1. Ernest Berložnik
2. Anton Godec
3. Franc Drofelnik
4. Inž. Ivan Kop
5. Inž. Miran Pipan
6. Jože Vrhovnik
7. Jože Šisernik
8. Franc Kranjc
9. Henrik Lasnik
10. Jože Kobolt

DELOVNA ENOTA OTKR IN UPRAVA

Delavski svet podjetja

1. Jakob Konič
2. Inž. Jože Rodič
3. Janko Petrač
4. Inž. Anton Letonja
5. Greta Kotnik
6. Dušan Miler

Delavski svet delovne enote

1. Inž. Dušan Arsenovič
2. Ivan Kugovnik
3. Inž. Jože Žlof
4. Teodor Mačič
5. Ivanka Merkač
6. Ivan Funtek
7. Vera Robnik
8. Franc Vauh
9. Franc Čebul
10. Peter Mihelač

DELOVNA ENOTA DOM ŽELEZARJEV

Delavski svet podjetja

1. Angela Močnik

Delavski svet delovne enote

1. Erika Čebul
2. Francka Štaleker
3. Justina Lipovšek
4. Marija Pavlinič

Na prvem zasedanju, ki bo sklicano za delavski svet podjetja in delavske svete delovnih enot, bodo člani izvolili svoje predsednike in imenovali komisije. Že bežen pregled novo izvoljenih članov organov upravljanja nam daje zagotovilo, da bo delo delavskega sveta podjetja in delavskih svetov delovnih enot tudi v naslednji mandatni dobi prav tako, če ne še bolj uspešno, kot je bilo doslej. -et

Torbica je prva pomoč ženske lepote.

Tango — to so zadnjice, ki se zabavajo, in lica, ki se dolgočasijo.

Švica je dežela Wilhelma hoTella.

Sklepi letne konference sindikata

Ker so vse najbolj konstruktivne misli iz posameznih diskusij na letni konferenci sindikata oblikovane v sklepih, objavljamo kot nadaljevanje iz prejšnje številke našega lista le sklepe in novo izvoljeno vodstvo sindikata ter predsednike komisij. Uredništvo

1. Urejevanju osebnih dohodkov moramo še nadalje posvečati največjo pozornost. Predvsem je treba upoštevati načelo nagrajevanja po vloženem delu. Pri urejevanju notranjih odnosov, pri cenikih del in notranji delitvi pa moramo dati več pristojnosti delavskim svetom delovnih enot.

2. Razvoju družbenega standarda in stanovanjski izgradnji je treba dati enak poudarek kot investicijski dejavnosti v podjetju. Od organov upravljanja je zahtevati, da nas občasno seznajajo s potekom stanovanjske izgradnje in z vzroki zakasnitev, ki nastajajo na področju družbenega standarda.

3. Tovarniški odbor sindikalne organizacije bo občasno analiziral izdelavo dopolnilnih pravilnikov, ki so obvezni sestavni del statuta. Stremeti je predvsem za tem, da se letos dopolnijo in uredijo pravilniki:

- pravilnik o delitvi osebnih dohodkov,
- pravilnik o delitvi čistega dohodka,
- pravilnik o medsebojnih delovnih razmerjih, ki mu je nujno treba posvetiti največ pozornosti tako pri pripravljanju kakor tudi pri tolmačenju.

Organi upravljanja naj za to zadolžijo strokovne službe.

4. Forsirano je treba izdelati študijo za prehod na skrajšani delovni teden (42-urni teden), pri čemer se naj upošteva postopno prehajanje na skrajšani delovni čas. Posamezne obratovodje oziroma strokovne službe je treba zadolžiti, da pred tem temeljito izdelajo študije o možnosti takega prehoda. Analize morajo vsebovati predvsem produktivnost, gibanje osebnih dohodkov in stopnjo izkoriščanja kapacitet.

Od organov upravljanja in uprave podjetja je zahtevati, da zadolžijo strokovno vodstveni kader, da v letu 1965 pripravi in predloži predloge za skrajšani delovni teden.

5. S funkcionarji podružnic: predsedniki, tajniki in blagajniki je izvesti krajše seminarje in jih seznajati s potekom poslovanja podjetja. Seminarji se naj izvedejo v maju.

6. Pri izvajanju volitev v družbeno politične organizacije in organe upravljanja morajo vodstva podružnic vedno sodelovati. Vodstva sindikalnih podružnic se morajo temeljito seznajati s sklepi organov upravljanja, predvsem pa obravnavati vse predloge pred zasedanji DS. Sprejete sklepe organov upravljanja je treba pri izvajanju podpreti.

IZVRŠNI ODBOR SINDIKALNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE RAVNE

Miha Ošlak — predsednik,
Franc Košak — podpredsednik,
Janez Strah — tajnik,
Viktor Kastelic — blagajnik,
Franc Pori — predsednik SP mehanične,
Oto Grebenc — predsednik SP topilnice,
Oto Leš — predsednik komisije za rekreacijo in oddih.

Komisija za proizvodna vprašanja in osebne dohodke

Predsednik — Dušan Stropnik

Komisija za prošnje in pritožbe

Predsednik — Franc Pori

Komisija za rekreacijo in oddih

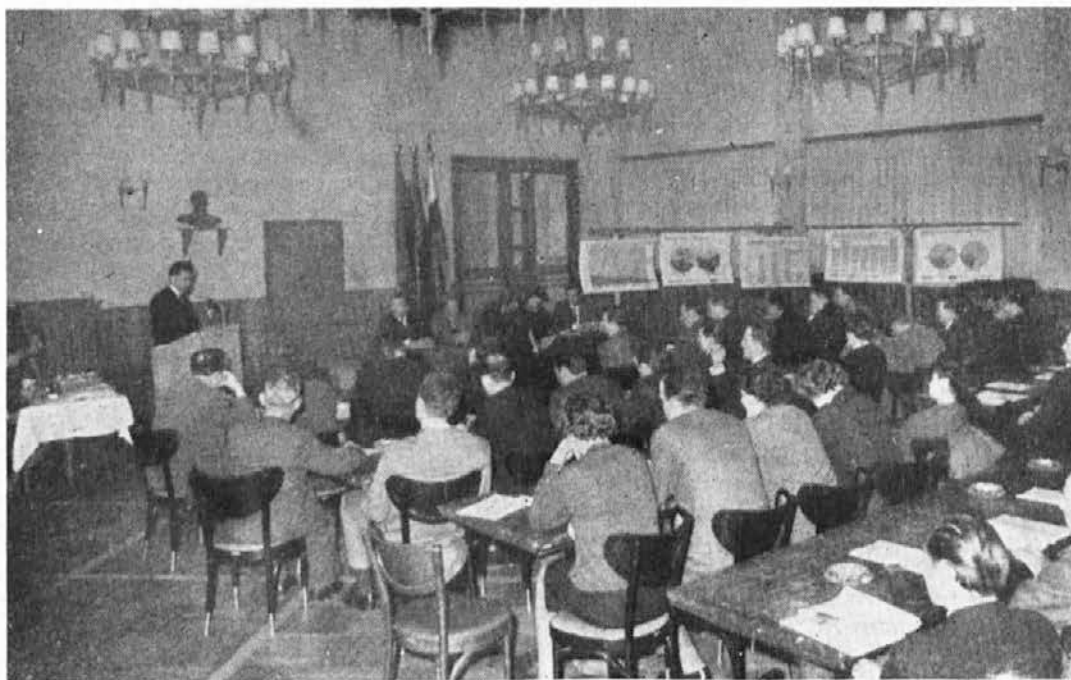
Predsednik — Oto Leš

Komisija za ženska vprašanja

Predsednica — Ljudmila Lenasi

Poznamo tri vrste laži: laž, nesramno laž in statistiko.

Trapez je kvadrat s krinolino.

Konferenca je bila dobro pripravljena

Foto: R. Gradišnik

Kljub težavam bomo letos precej zgradili

Razgovor z vodjem sklopa vzdrževalno energetskih obratov

Inž. Franjo Geč, vodja sklopa vzdrževalno energetskih obratov

Za leto 1965 velja krilatka, da še nikoli nismo gradili toliko kot letos. Ali lahko pove, kaj vse bo letos tudi dograjeno?

Res je, da še nobeno leto nismo gradili toliko kot letos, res pa je tudi, da še nobeno leto nismo bili tako pripravljeni na gradnjo, saj smo že v začetku leta imeli sklenjene pogodbe z graditelji in dobavitelji za več kakor 4 milijarde din. Celotni plan je znašal 4.750 milijonov din.

Glavni objekti za dograditev so:

- zgradba OTKR,
- lahka proga nove valjarne,
- centralna trafostacija, ki se bo povečala za dva transformatorja,
- dve hali mehanične delavnice.

Na novo pa bi začeli graditi:

- novo jeklaro, v njej pa 40-t elektro peč,
- novo kotlaro,
- mazutno postajo in most preko Meže pri kisikarni.

To je bil plan. Dejanske možnosti so nekoliko drugačne, saj so znane finančne težave tudi nam povzročile veliko skrbi in še do danes nimamo zagotovljenih bančnih sredstev, čeprav imamo veljavne kreditne pogodbe.

Od predvidene tranše za leto 1965 — 4.919 milijonov — imamo zagotovljenih le 2.841 milijonov. Od tega zneska pa moramo položiti 10 % za prekoračitve iz lastnih sredstev.

Temu primerno bo seveda tudi število zgrajenih objektov v letošnjem letu. Če se namreč finančna situacija ne bo izboljšala, bomo lahko dogradili le lahko progo nove valjarne, OTKR in nadaljevali z deli pri jeklarni, kolikor bodo to pač dopuščala sredstva.

Na večini sestankov in konferenc kritiziramo pomanjkljive sanitarije in jedilnice v obratih. Bo letošnja gradnja tudi tu odpravila naše večne slabosti? Kje in kdaj bomo lahko že v novih jedilnicah sedli za mize?

Trudimo se, da v novih obratih skrbimo za sodobno urejene sanitarne prostore. Navadno pa le pridejo vanje prej novi stroji in ker je proizvodnja prva, začnemo z delom prej, preden je vse gotovo in so zato tudi sanitarije nekoliko v zamudi.

Delavski svet podjetja je odločil, da se zgradi v železarni dve veliki jedilnici in bo letos zgrajena prva. Stala bo na koncu čistilnice med obema skraberskima postajama, namenjena pa bo sodelavcem nove valjarne, čistilnice, vzmetarne, jeklovleka in mehanične delavnice.

Za ostale obrate in upravo predvidevamo jedilnico v sedanjih prostorih probne delavnice in trgovnice, zgrajena pa bo prihodnje leto.

Vso železarno moderniziramo, kako pa pri tem odrežejo vzdrževalni obrati?

Ze pri nabavi opreme za nove obrate mislimo tudi na vzdrževalne obrate, saj se istočasno nabavljajo zanje tudi rezervni deli, obdelovalni stroji ter elektro oprema.

Po dograditvi srednje in lahke mehanske obdelovalnice se bodo vzdrževalni obrati preselili v prostore stare mehanične delavnice, kar bo vsekakor pozitivno vplivalo na delo, ki ga ti obrati opravljajo.

Bi želeli za konec še sami kaj dodati?

Prosil bi vse sodelavce, da omejijo svoje želje na zares najnujnejše potrebe in da ne pozabijo, da moramo štediti vsi.

Tovariš inženir, hvala za pogovor!

n. r.

Sodelavke so dobile svojo komisijo

Pred nedavnim je bila pri tovarniškem odboru sindikata ustanovljena komisija za ženska vprašanja, v kateri so zastopnice večine obratov, za predsednico pa je bila izvoljena Ljudmila Lenasi iz uprave. Ostali člani so:

Olga Burjak, SEVO
Jožica Ačko, mehanična
Sonja Ošlak, TPO
Anica Novak, livarna
Antonija Krivograd, dom železarjev
Jakob Konič, špedicija.

Na prvi pogled se zdi nekam čudno, da mora imeti naših 500 sodelavk svojo posebno komisijo. Pomisleki se vzbujajo tudi zato, ker smo moški in ženske že dvajset let enakopravni in ni vprašanja ali problema pri nas, ki ga ne bi mogla uspešno rešiti katerakoli od že obstoječih komisij pri sindikatu ali delavskem svetu. Če je torej bila ta komisija kljub temu ustanovljena, potem gotovo ne brez dobrega premisleka.

Vzrok je menda preprosto ta, da smo na papirju resda enakopravni, v resnici pa večkrat žal še ne. V kratkem članku sicer ni mogoče te trditve tudi dokazati, toda če malo pomislimo na to, da je bilo precej sodelavk do nedavnega še plačanih po službenih letih (da omenimo samo en problem), potem pač moramo verjeti, da je včasih res tako.

Marsikatera sodelavka, ki se ji godi krivica, tudi raje potrpi, namesto da bi se pritožila, ali pa je premalo trmasta, da bi vztrajno iskala svoje pravice po vseh mogočih organih, preko katerih mora njena prošnja ali pritožba.

Tu se torej odpre delovno področje novo ustanovljene komisije. Ker so v njej večinoma ženske, bodo morda sodelavke po obratih lažje našle stik z njimi in jim razložile svoje probleme. Komisija pa bi nato lahko svetovala sodelavkam, v kakšni obliki in kam naj se obrnejo, verjetno pa bi tudi s svojo avtoriteto lahko pospešila reševanje najrazličnejših vprašanj.

Njena funkcija bi torej bila — vsaj za zdaj kaže tako — predvsem svetovalna in posredovalna.

Pri njenem delu želimo komisiji dosti uspeha.

o. k.

Partizanski humor

V neki četi zasavskega odreda je pri politični uri rekel komisar Franetu:

— Tovariš Frane, razloži nam, kaj je to fašizem.

— Tovariš komisar, fašizem je ... torej, to se pravi, jaz mislim, da je fašizem tisti kamion Nemcev, ki smo ga včeraj pričakali.

Borci so se zasmejali, komisar pa je nadaljeval:

— Dobro, Frane, tisto so res bili fašisti. Zdaj pa nam to stvar razloži bolj politično, bolj na široko.

— Tovariš komisar, bolj na široko je bilo pa potem, ko so izstopili iz kamiona in se razvili v strelce.

Začeli smo graditi novo kotlaro

Foto: R. Gradišnik

Udeleženke tečaja

Foto: H. Gigerl

Iz dela organov upravljanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zaradi neenotnosti predlogov je komisija želela predlagati, da naj se predlogi sestavljalcem vrnejo v nadaljnjo obdelavo. Ker pa je bilo na tem izvršenega že precej dela in ker bi ponovna izdelava sheme zahtevala preveč časa, se je končno odločila, da posamezne predloge poskuša uskladiti. Pri tem se je odločila za to, da je enaka in slična delovna mesta, ki se pojavljajo v podjetju, poskušala uskladiti z enako zahtevano stopnjo strokovne izobrazbe, da je v glavnem upoštevala samo delovna mesta, ki so v podjetju že zasedena, medtem ko je za vsa ostala dodatno zahtevana delovna mesta predvidela, da naj se za zdaj ne odprejo, pač pa naj se njihova zasedba z manjšimi izjemami predvidi v perspektivi. Po tako izoblikovanih kriterijih in popravkih je bil predlog sheme z dopolnitvami predložen v razpravo najprej upravnemu odboru, nato delavskemu svetu podjetja.

Predlog organizacijske sheme je bil predmet razprave na zasedanju delavskega sveta dne 21. aprila letošnjega leta. Po sprejetju organizacijske sheme z izvršenimi dopolnitvami komisije in dodatnimi predlogi na samem zasedanju je delavski svet ugotovil, da mora izpopolnjena organizacija pomeniti predvsem jasnejšo notranjo delitev dela. Sprejeta organizacijska shema zato ne bi smela povzročiti ponovnega ocenjevanja delovnih mest, temveč le jasnejše delovne zadolžitve za posamezna delovna mesta. Delavski svet je smatral, da so sedanja razmerja pri notranji delitvi osebnih dohodkov usklajena z izpopolnjenim sistemom delitve, enotnim vrednotenjem enot in vpeljanim premijskim pravilnikom, zato bi večje spremembe pri številu enot s stalno ocenitvijo lahko povzročile ponovno neskladnost in notranji nemir. Upošte-

vajoč navedeno je delavski svet v zvezi s sprejeto organizacijsko shemo, ki stopi v veljavo 1. maja letos, odločil:

- da se število obračunskih enot za delovna mesta, ki že obstajajo in jih nova shema priznava, praviloma zadrži na sedanji višini;
- komisija za osebne dohodke naj na podlagi utemeljenih predlogov strokovnih služb skladno z delovnimi mesti, za katera ponovna ocenitev ni potrebna, izdelava predlog za pripadajoče število obračunskih enot:
 - a) za tista delovna mesta, ki so že zasedena, zaposleni pa se vodijo na drugih delovnih mestih;
 - b) za delovna mesta, ki so bila osnovana z novo organizacijsko shemo in do sedaj niso zasedena;
- da se predlog za pripadajoče število obračunskih enot za delovna mesta, ki se bodo odprla v perspektivi, vendar praviloma ne pred 1966. letom, ocenitev izvrši šele po odobritvi delavskega sveta podjetja;
- da se ponovna ocenitev za delovna mesta, ki že sedaj obstajajo in so zasedena, izvrši le v izjemnih primerih, če sedanje razmerje obračunskih enot res bistveno odstopa proti drugim, sličnim ali enakim delovnim mestom;
- da je v shemi odobrena organizacija zajejanja in izdelave poslovnih podatkov začasnega značaja, zato je pred pričetkom drugega polletja za vse obračune delavskemu svetu predložiti predlog popolnejše organizacije s potrebnimi delovnimi mesti;
- da se v na novo sprejeti organizacijski shemi za dobo enega leta ne smejo izvršiti nobene spremembe. Letos se lahko delavskemu svetu podjetja predlagajo le spremembe, ki pomenijo zmanjšanje števila zaposlenih na posameznih delovnih mestih, in spremembe, ki bi nastale pod prejšnjo točko, medtem ko

se druge spremembe za perspektivna delovna mesta lahko predložijo šele naslednje leto. Izjema pri povečanju zaposlenih so le delovna mesta, ki pomenijo boljšo zasedbo in izkoriščanje proizvodnih agregatov.

Ceprav je delavski svet organizacijsko shemo sprejel, bo naše delo pri njeni izpopolnitvi in organizaciji nadaljevati tudi v bodoče, če želimo, da jo bomo izpopolnili tako, da bo odgovarjala potrebam in razvoju samega podjetja. -et

Mehanografski tečaj je uspel

Zelezarna Ravne je v mesecu marcu in aprilu v okviru programa razširitve mehanografskega oddelka knjigovodstva organizirala v režiji organizacijskega podjetja »Birostroj« iz Maribora enomesečni mehanografski tečaj. Za naziv strojnega knjigovodje se je potegovalo 13 kandidat, od katerih jih je 12 postavljeni cilj tudi doseglo.

Tečaj je dobro uspel, kljub temu da je zahteval od vseh udeleženk veliko napora, saj so morale poleg rednega dela v službi še vsak popoldan žrtvovati 6 ur za predavanja in praktične vaje ter sproti predelati vsa obširna poglavja iz teorije. Končni preizkus je pokazal zelo visok nivo znanja, saj je bila dosežena povprečna ocena prav dobro.

K tako dobremu rezultatu je v veliki meri pripomogla tudi simpatična predstavnica »Birostroja« Julčka, ki si je kljub svoji mladosti z izrednim obvladanjem snovi kaj hitro ustvarila potrebno avtoriteto. Rada je pomagala vsaki, ki ji je snov delala večje preglavice.

Vsem novim strojnim knjigovodkinjam k doseženemu uspehu iskreno čestitamo!

G. H.

APRILA SO NASTOPILI DELOVNO RAZMERJE

Janet Albert — PK, Wlodyga Ervin II. — KV, Lepej Viktor — KV, Videčnik Jakob — KV, Jamer Ivan — KV, Podvratnik Jože — NK, Marčič Albert — KV, Sepul Vilibald — KV, Klančnik Ernest — KV, Gradišnik Janez — KV, Rotovnik Andrej — KV, Hrga Herman — KV, Babin Luka — KV, Oder Jože — PK, Suler Franc III. — KV, Kašnik Maks NK, Crnodolsky Ferdinand — KV, Steharnik Jože IV. — KV, Hober Alojz — KV, Marin Roman — NK, Krevzelj Jože II. — NK, Kojzek Adalbert — KV, Rihard Albin — KV, Veronig Avgust — NK, Hovnik Ivan II. — KV, Zerdoner Marija — NK, Senica Feliks — KV, Strikar Valentin — NK, Epšek Jože — KV, Jakopin Roman — KV, Busija Tomo — KV, Pušnik Oto — KV, Kralj Drago — KV, Fužir Henrik — KV, Stinjek Franc — NK, Praznik Rajmund — NK, Grobelnik Martin — PK, Pranjčič Tomo — NK, Kotnik Franc VII. — NK, Krof Mihael — NK, Obretan Filip — NK, Repnik Anton — NK, Gostenčnik Gabrijel — NK, Krenker Stefan — NK, Potočnik Alojz III. — PK, Napečnik Mirko — NK, Klemenc Vilhelm — NK, Gros Ivan — NK, Čas Jože II. — NK, Golob Rajko — NK, Rožej Jože II. — NK, Kališnik Ferdinand — NK, Miševski Lazar — KV, Breznik Sigfrid — NK, Kac Franc II. — Grm Rudolf — NK, Golob Alojz — NK, Skarlovnik Viktor — NK, Perovnik Alojz — NK, Dover Teodor — SS, Vugrinec Karel — SS, Stres Franc — SS, Znidar Ivica — SS, Novak Marija — NK.

NAŠI OBRAZI

V čistilnici se je bilo najprej kar nekam težko odločiti, kdo naj bi prišel v našo rubriko, toliko starih in dobrih delavcev imajo; vsekakor zelo pohvalno za kolektiv. Pa so hitro povedali, da njihovi »stari« delavci nikakor niso vsi tudi sivi in priletni, ne, stari so po stažu, po službenih letih v železarni in čistilnici. Potem sta pa vestnost in marljivost pri delu pa »starost« takšne vrste nekako kar sami od sebe pokazali pot k **Alfonzu Čekonu**, »najstarejšemu« delavcu v izmeni.

V veliki hali čistilnice igra peklenska muzika revolverjev, žerjavov in varilnih aparatov; jeklo se pač ne poda kar tako. Kljub odpraševalnim napravam je zrak še vedno precej težak. Če je za talilnico, li-varno in kovačnico značilna topla barva razbeljenega jekla, ki človeka tudi na daleč pogreje, je čistilnica hladna, nekam ledena, polna utripajoče plave svetlobe, ki slepeče sika iz varilnih in rezalnih naprav. Niti iskre, ki se v snopih usipajo izpod brusov, ne spremenijo podobe.

Droben mož v majhni plavi baretki, črnolas in živahen kot južnjak, se s sodelavcem sklanja nad nizko leseno klop, na kateri ležijo ulita kolesa za žerjave. To je Čekon, ki dolbe z revolverjem v poškodovana mesta, jih izsekuje ter jih tako pripravlja za nadaljnjo obdelavo. Nasmejale se je in bil kar hitro za pogovor oziroma za kričanje, saj je vsenaokoli tak hrup in trušč, da lahko vpiješ, pa je, kot da bi šepetal. Tako sva torej s Čekomom kričala na vso moč, da sva se pomenila.

Spet se je potrdila resnica, da ni treba tehtati 100 kilogramov, da bi bil človek dober delavec. Izkazalo se je, da mož nima nobenih posebnih šol in tečajev, pa kljub temu zna in po potrebi tudi opravlja vsa dela v čistilnici. Po nazivu je sicer sekalec, vendar zna variti, rezati, brusiti. S ponosnim nasmehom je dodal:

— Tudi žerjav sem že vozil!

Delati je začel leta 1948 kot 16-letni fant pri okrajnem gradbenem podjetju, vendar je še isto leto prišel v železarno in takoj v čistilnico, kjer je ostal vse do danes in tudi

ne namerava kam drugam. Izkusil je vse lepo in žalostno v samskem in zakonskem stanu:

kletne prostore samskega doma, čakanje na stanovanje in končno zidano barako pod gradom, kjer v eni sobi in kuhinji živi z ženo in otrokoma.

Zakaj da ni vložil prošnje za spodobno stanovanje, sem pobaral.

— Saj je včasih res bolj tesno, pa so drugi še bolj potrebni, je dejal in se spet nasmejale. Takrat sem šele opazil, da gre Čekonu pogosto na smeh, kakor se naraven in zdrav človek sploh raje nasmeji kot nakremži in je to dober znak več v njegovi izkaznici.

Kako kaj izhaja s plačo, ko žena ni v službi? Tako, tako, rine se pač. Žena je ponovno zaprosila za zaposlitev, pa nič. Po tisti viži, da je z žensko delovno silo pri nas pač križ.

— Tudi za vnetega ribiča so vas zatožili. Pa dosti lovite in tudi nalovite?

— Letos še nič, ampak maja se bom spravil na ščuko; in se je spet nasmejale.

Pa sva si segla v roke in sem še stal ter ga gledal, ker je veselje gledati človeka, ki ima svoje delo rad. Nič čudnega, da ga cenijo predpostavljani, ker je discipliniran, ker sprejme vsako delo in ga tudi v redu opravi. Tudi tovariši ga imajo radi, ti prašni, molčeči garači.

In zazdelo se mi je, da takrat, ko so v čistilnici peči zaprte, greje ljudi tovarstvo.

n. r.

ODSLI IZ PODJETJA

Kotnik Viktor — PK, Hajnže Alojz — NK, Plazovnik Anton — NK, Vučko Olga — KV, Rat Stanko — PK, Kojzek Stefan — NK, Funda Anton — KV, Ledinek Gregor — NK, Legen Franc — KV, Šrebot Jože — KV, Škorjanc Franc — KV, Terglav Jože — KV, Mesner Emil — NK, Lakič Miloš — NK, Budač Nedžo — PK, Pantelič Miloje — NK, Vaupot Pavel — PK, Plešej Jože — PK, Novak Stanko I. — PK, Verbole Ivan — NK, Hajdinjak Franc — PK, Troha Jože — NSS.

Čestitamo, tovariš Zupan

23. aprila je na ljubljanski univerzi na fakulteti za strojništvo diplomiral za inženirja strojništva naš **Ivan Zupan**, vodja sklopa mehansko predelovalnih obratov. Naslov njegovega diplomskega dela: »Sile pri vrtnanju, teorija, meritve in vrednotenje rezultatov«.

Če bi napisali samo, da čestitamo, bi bilo to dosti premalo, saj čestitamo tudi vsakemu mlademu študentu, ki redno študira v najboljših pogojih in nima drugih skrbi in nalog kot svoj študij.

Vse kaj drugega pa je delati vsak dan osem ur v tovarni, pa ne le delati, temveč voditi sklop obratov, ki se na novo gradi, ki nenehno nabavlja nove stroje in ki šteje nad 700 ljudi. Kjer pa je mnogo ljudi, je mnogo skrbi in problemov.

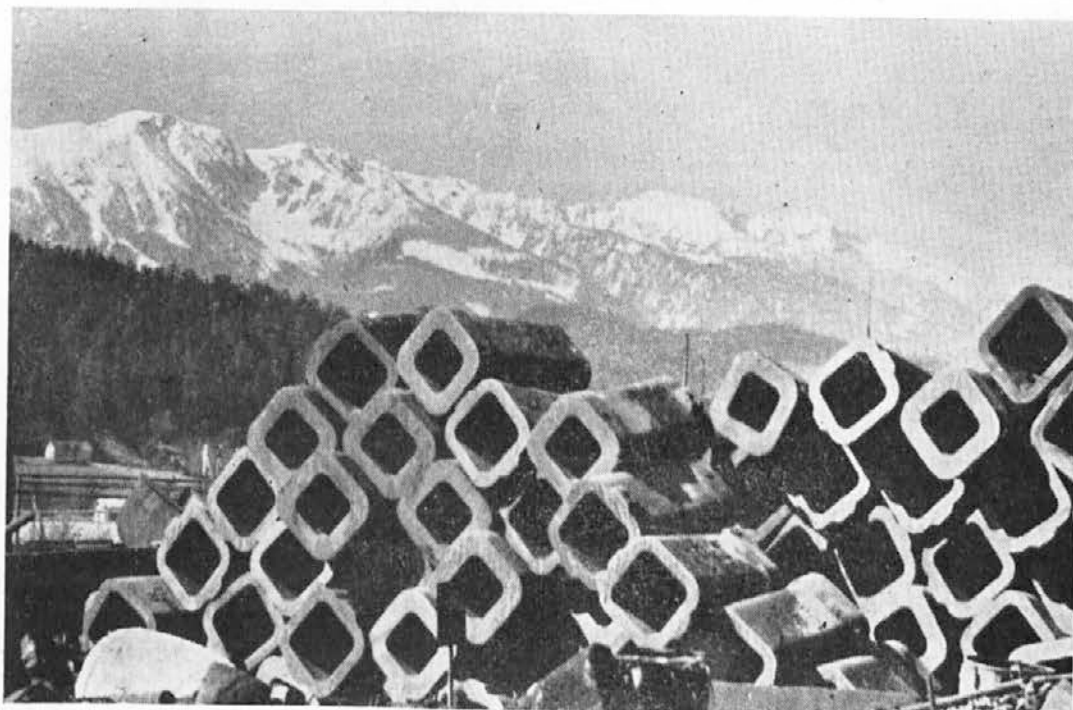
Človek pride zbit iz tovarne in si zaželi počitka, sprostitev ob knjigi in televizorju, pa mora sesti za skripta in načrte in se zagristi vanje. In tako dan za dnem, noč za nočjo, ne da bi pri tem trpelo delo v tovarni in delo v družtvih. Le silna volja zmore take 14- in 16-urne šihte nekaj let vsak dan.

Pogosto radi podcenjevalno govorimo o vrednosti diplom, češ kaj bi s titulami, saj mnogi tudi brez njih delajo dobro. Je nekaj resnice na tem, vsekakor. Toda študij da poglobljeno in sistematično znanje, da osnovo za znanstveno ali praktično delo, naziv »inženir« pa je kot zaščitni znak, ne-sporna garancija za kvaliteto.

Zato ima suha informacija: »Diplomiral je poleg svojega rednega dela,« za nas in zanj vse drugačno, vse večjo težo in vrednost. Zato, tovariš Zupan — vse priznanje in od vsega srca: čestitamo!

Sentimentalnost je sladkorna bolezen duše.

Nasveti pametnim niso potrebni, bedaki pa se ne ravnaajo po njih.

Naši daljnogledi

Foto: R. Gradišnik

Prvi partizani na Koroškem

Nekega dne v januarju 1943 so letniki, rojeni 1920. in 1922. leta, dobili poziv za odhod v nemško vojsko, med njimi tudi fantje iz Koprivne in Tople. Prvo nedeljo po tem smo se po maši oglasili kot po navadi pri Mežnarju, da po enotedenskem naporu delu zaužijemo nekaj kozarcev »žlahtne kapljice« ob tihi slovenski pesmi, ozirajoč se naokrog, če ni v gostilni med gosti kdo, ki bi nas izdal, da pojemo domače narodne pesmi. Bili so pogosti primeri, ko so domači izdajalci prisluškovali celo v tem oddaljenem kraju.

To nedeljo niti vino ni pomagalo k boljše- mu razpoloženju, kaj šele da bi »stekla« pesem. Kljub dobremu poznanstvu in tovarštvu nismo upali izdati drug drugemu, da smo prejeli pozive za odhod v nemško vojsko, in razkriti osebne odločitve. S »kimanjem« ob redki besedi smo drug drugemu zatrjevali, da imamo pozive. Niti brat bratu ni zaupal svoje osebne skrivnosti o odločitvi na prejeti poziv.

Že v mesecu novembru 1942 se je skupina partizanov iz Zasavske revirske čete pod vodstvom inž. Pavla Zaverca-Matjaža zglasila skoraj pri vseh domačinah v Koprivni in Topli z nalogo, da pripravi ta hriboviti del koroške dežele za upor proti okupatorju. Že ob prvem srečanju je Ivan Uranič-Drago brata in mene vprašal, kaj nameravava storiti, če prejmeva poziv za nemško vojsko. Prepričan sem bil takrat in sem še danes, da so partizani enako vprašali tudi druge tovariše mojega letnika. Namesto odgovora je sledil molk. Težko se je bilo odločiti. Bila je v taki starosti in takratnih okoliščinah ena od najvažnejših življenjskih odločitev. Kljub oddaljenosti od gosto naseljenih vasi in središč smo bili seznanjeni z okupatorjevim početjem. Vedeli smo za kriva pričevanja, za domače izdajalce, za streljanje talcev in za taborišča smrti. Pri odločanju se je vrstil pred očmi prizor za prizorom kot na filmskem traku: kaj se lahko zgodi z materjo in očetom, brati in sestrami. Ali si bomo še kdaj lahko podali roke, bomo se imeli priložnost občutiti toploto materine besede ali nikoli več?

Razšli smo se, kot še nikoli prej. Vsak je imel svoj načrt, svojo odločitev, ki pa je ni zaupal niti svojemu najbližjemu. Tudi doma v družini je tekel razgovor o tem, vendar do zadnjega brez skupne družinske odločitve.

Zelo hitro so minevali dnevi. Še zadnji razgovor pri Mežnarju o skupnem poslovnem večeru. Kaj se je vse dogajalo v mislih, kakšni so bili družinski načrti in odločitve posameznikov od tega dne, ni in tudi nikdar ne bo moglo biti zapisano v zgodovini naše koroške dežele.

19. februarja 1943 zvečer smo prihajali k Šumelu v Koprivni. Nekateri točno ob napovedani uri, drugi z veliko zamudo. Vzrokov za to in opravičil ni bilo treba podati. Dogovorjeno, tudi storjeno. Za ta poslovilni večer so se pripravljali tudi partizani, ki so imeli takrat svoj tabor na pobočju Pece, pod katero je takrat spal in sedaj zopet spi Kralj Matjaž. Tudi okupator je po svojih agentih, kljub največji tajnosti, odhajal iz Črne z vojaško enoto na ta, za mene zgodovinski poslovilni večer v Koprivni.

Na njem so se zbrali vsi partizani — Korošci: Zibičarjev Mirko, Šoparjev Janez, Janžkov Franci in Tini. Bilo je nekaj tudi drugih domačinov, ki so se nam pridružili. Bližnjih sorodnikov ni bilo zraven.

Bila je že ena ura po polnoči. Nestrpnost je naraščala; bo šlo vse po dogovoru? Kaj, če ne bo? Vrata so se odprla, v lokal je stopil Matjaž z dolgo brado, nato še drugi. Eden od vstopajočih je zapovedal, naj bomo mirni, ker so okrog gospodarskega poslopja postavljene močne straže. Sledil je politični nagovor, nato smo odšli. Med tem je bilo slišati s ceste proti Črni posamezne kratke rafale. V zasedi je bil samo pokojni narodni heroj Okrogar Tone-Nestl, ki je v tem trenutku z mitraljezom streljal na prihajajočo sovražno enoto iz Črne.

Sledilo je povelje »umik« proti Lipoldu, ki je veljalo sedaj tudi za nas — prve partizane iz Koprivne. Od Lipolda smo nadaljevali

pot v Toplo. Pri Končnikovem mlinu smo z mosta stopali v potok in nadaljevali pot po njem, da bi zabrisali sledove za seboj, in se vzpenjali po strmem pobočju do tabora. V taboru je bila iz lesenih okroglic zgrajena koča, pokrita s smrekovo »škurjo«. Tu smo srečali Franca Pečovnika in Burjakovega Grega iz Tople.

Po nekaj dneh bivanja v taboru je preživel borec pohorskega bataljona Harko pripeljal po kurirski zvezi iz smeri Uršlje gore preko Smrekovca v tabor prve partizane iz območja Kotelj, med njimi Karla Polenika-Dona, brata Pepija Stajnerja-Gogo in Andreja Stajnerja-Riga, Alberta Kotnika-Franka, Jaka Plešivnika, Mirka Vastla in Kančevega Anzana-Čapajo.

S prihodom nas novincev s Koroške je tabor postajal tesen. Bilo nas je že trideset. Sledila je ustanovitve prve koroške čete; ob napadu na Mežico 3. aprila 1943 je bil ustanovljen I. koroški bataljon. Vendar ni ostalo pri tem, sledile so ustanovitve novih in večjih koroških partizanskih enot, ki so se borile na domači koroški zemlji in v zamejstvu ter se končno združile ob osvoboditvi s XIV. slovensko udarno divizijo, ki se je od leta 1944 borila na tem območju naše slovenske dežele.

Franc Golob

Obisk podpredsednika ZIS Borisa Kraigherja na Ravnah

Dne 12. IV. 1965 se je sestal v veliki dvorani doma železarjev na Ravnah politični aktiv iz Mežiške doline. Na tem zboru naših političnih delavcev so bili tudi vodilni ljudje iz gospodarskih organizacij tega področja. Na zboru je govoril tovariš Boris Kraigher o gospodarski situaciji.

Podčrtal je važnost smernic, ki se jih moramo držati ob »zamrznjenju« cen v vsej državi. Govoril je o važnosti iskanja notranjih rezerv v podjetjih in o izkoriščanju teh rezerv. Glede dohodkov posameznikov in skupin se moramo zavedati, da morejo ra-

sti le ob istočasni povečani produktivnosti dela in zmanjšanju stroškov proizvodnje. Ne povečujmo delovne sile, temveč obstoječe kadre najbolj koristno zaposlimo. Treba je gledati na zvišanje kvalifikacijskega sestava v delovni organizaciji. Treba bo bolj spoštovati vse zakonske predpise. V zvezi z izvozom je poudaril, da se bo treba preusmeriti na vse bolj resen izvoz visokovrednih artiklov. Proizvodnja bo morala ubrati smer specializacije.

Po izvajanjih tovariša Kraigherja so se javili k razpravi direktorji gospodarskih organizacij naše doline.

Zadnji govornik je bil podpredsednik izvršnega sveta SRS tovariš Janko Smole. Rekel je, naj v vseh samoupravnih organih razpravljamo o vseh teh problemih in ukrepih, o katerih je bil govor na tem zboru.

Zboru je prisostvoval novi republiški sekretar za gospodarstvo tovariš Sveto Kobal.

Po zborovanju so visoki gostje odšli na ogled železarne Ravne v spremstvu vodilnih delavcev železarne, ki so gostom tolmačili procese proizvodnje po vseh obratih železarne.

Takoj po ogledu so se gostje odpeljali v Mežico. Popoldne so si ogledali obrate v Zerjavu.

F. B.

Kosilo

Partizan Tone je zadnje leto vojne sedel pri nekem hribovskem kmetu in čakal, da bo gospodinja skuhalo kosilo. Tedaj je v globači nenadoma začelo pokati in gospodinja mu je vsa v strahu zaklicala:

— Beži, Nemci gredo!

Tone pa je zamahnil z roko:

— Kar kuhajte, mati! Nemce vidim vsak dan, kosilo pa le vsake kvatre.

— Ali poznaš kakšen recept proti lju-bezni na prvi pogled?

— Da, drugi pogled!

Visoki gost si ogleduje železarno

Foto: F. Očepek

TUDI TO JE STANDARD

Ravne so postale veliko bogatejše — dograjen je dom telesne kulture! Dom, ki bo služil prav vsem — mladini in starim, šolarjem, učencem, dijakom, športnikom, telovadcem in vsakemu drugemu, ki bo želel krepiti svoje telo. Za vse je namenjen — uporabljajmo ga!

Nujno potreben in nadvse koristen objekt je dograjen. Okolico bo potrebno še seveda urediti, cestišče asfaltirati, zgraditi pokrit prehod od gimnazije do desnega vhoda, urediti teraso za sončenje na strani doma, ki gleda proti stadionu, prav tako urediti prostor za domom, kjer bo mogoče telovaditi tudi na prostem. Sam dom pa je gotov. In kakšen je ta dom! Zelo nevhvaležna je naloga, opisati lepoto in skladnost, predvsem pa koristnost te impozantne zgradbe, ki je po načrtih arhitekta inž. Božiča postala naša last. Vsakomur svetujem: ogled si ga! Najbrž danes težko v vsem obsegu dojamemo, kako veličanska je ta pridobitev za naše Ravne in koliko je zrasla Ravnam cena prav zaradi tega doma. To bo pokazal čas. Nekaj pa smo že danes dolžni vsem tistim, ki so se vedno in povsod zavzemali za tak dom in prispevali svoj delež, da lahko na Ravnah izrabimo pravzaprav neizčrpne možnosti, ki nam jih ta objekt nudi. Dolžni so lahko, da jim je hvala ves mladi rod, da bo na ta dom ponosno vedno več ljudi, da bo ta objekt postal ponos naših koroških Raven, in ga bomo z veseljem in zadovoljstvom kazali vsem tujcem. To naj jim bo zahvala. Če se bo tu in tam našel še kak nergač na račun tega našega doma, je ali omejen ali pa Raven ne ljubi. Takih ljudi pa ni potrebno poslušati.

Poskusimo si ogledati dom od znotraj. Še enkrat bi rad poudaril, da je zelo težko najti prave besede. To je potrebno videti in doživeti. Res, ogled doma je pravo pravcato in edinstveno doživetje.

Desni vhod je namenjen v glavnem za tekmovalce in funkcionarje. Prideš v avlo s stebrički, obloženimi z mozaikom. Naravnost je garderoba. Tu dobiš svoje rekvizite in greš v prvo nadstropje, kjer sta dve lepi slačilnici za ženske in moške. Sledijo lepe umivalnice s po štirimi tuši, levo in desno so stranišča. Pa si pogledajmo še drugo nadstropje nad desnim vhodom. Najprej zopet avla, sanitarije, športna ambulanta, klubski prostori, pisarna. Tu bo končno športno telesno vzgojno društvo imelo svoje prostore. Dva velika prostora, eden kot konferenčna soba, drugi kot šahovska soba, kjer bo možno postaviti 10 mizic, bosta poleg pisarne in športne ambulante tvorila zaključen krog za naše vnete športne delavce, zdravnika in šahiste.

Podstrešje je sicer nizko, a prostorno in bo služilo kot shramba za številne rekvizite.

Ce zavijemo iz pritličja na levo, pridemo do dveh manjših telovadnic. V eni nameravajo urediti strelišče za malokalibrsko puško. Če gremo naprej, pridemo do tušev, stranišč in savne. Sedaj smo pa že pri levem vhodu. Sprejme nas velika avla, kjer bodo postavljene mizice in stoli. Tam je tudi prostor za blagajno in bife. Naravnost naprej so zopet sanitarni prostori, desno filter s kremenčevim peskom za čiščenje vode. In že te zamika, da bi stopil dalje. Dve veliki ločeni slačilnici ena za ženske, druga za moške, te sprejmeta. Tu bodo postavljene montažne kabine, kjer se boš preoblekel, zaklenil obleko v omarico in se šel kopat. Ne, tako hitro pa ne. Najprej boš prišel do tušev, se lepo stuširal in zavil zopet na levo, stopil v mali bazen, si splahnil noge in potem najbrž obstal z odprtimi usti. Mogoče boš celo zamižal in ponovno pogledal. Šele takrat boš najbrž dojel, da je to res! Prišel si v zimski bazen, ki se igra v barvah. Bela, svetlo modra, temno modra, rdeča in rumena barva se igrajo z zelenkasto nianso čiste vode v bazenu, velikosti 25×10 m. Hodil boš po gretim podu, sedel boš na greto klopi in občudoval vse. Toplo ti bo, saj bo prostor ogrevan in živo srebro se bo sukalo tam okrog 26 do 28 stopinj C. Najbrž boš mislil, da si v kakem velikem tujem mestu. In ko boš prepričan, da si res zašel loterijo, da si si lahko privoščil tak izlet

v mesta izven naših meja, ti bo pogled zdrknil skozi šipe. Ja, hudiča, saj to je ja Čečovje! Boš rekel in šele takrat boš verjel, da si na Ravnah. Brez loterije se boš lahko kopal, pa če bo zunaj dva metra snega. Skočil boš v vodo. Sprejela te bo čista, saj jo filtrirne naprave popolnoma obnovijo vsake štiri ure in še topla bo, od 23 do 24 stopinj C. Poleti se boš po krepkih zamahih poslovlil od vode, šel na teraso in se predal soncu v ograjenem prostoru. Mislil boš, da si v sedmih nebesih. Pa si se zopet zmotil. Se vedno si na Ravnah. Iz bazena ne boš mogel tja, kjer si vstopil. Ven pa kljub temu brez skrbi prideš, lahko greš še v savno ali pa se oblečeš in se (seveda v copatah) napotiš v I. nadstropje. Tam te sprejme velika telovadnica, kjer lahko igraš odbojko, roketmet, košarko ali telovadiš, gledaš ritmične vaje telovadk, ki jih spremlja klavir. Če greš še naprej v drugo nadstropje, prideš v manjšo telovadnico, ki se lahko z montažno tribuno uredi v prostor za gledalce z lepim pogledom na veliko dvorano, ki leži za nadstropje nižje. To pa še ni vse. V I. nadstropju lahko greš v obratni smeri po celem levem traktu, prej pa še vidiš levo odprto, a pokrito lepo manjšo telovadnico. Če pa prečkaš veliko telovadnico, prideš do srednje velike shrambe telovadnih rekvizitov. Od tu lahko, če bo lepo vreme, greš na prosto, postaviš konja ali bradljo na betonski terasi in tam tudi telovadiš.

Zanimivo bo, če boš stopil tudi v klet. Tam je prava strojnica. Cevi, ventili, ventilatorji, filtrirne naprave, kompresor. Vse je urejeno tako, da lahko vodo za bazen, vse bojlerje in tuše ogrevajo iz gimnazijske kotlarne ali iz železarne. Kljub temu, da pride iz železarne čista voda, jo lahko spustiš skozi filtrirne naprave in šele potem v bazen ali pa seveda tudi naravnost vanj. Možnost obstaja, da vodo v bazenu osvežiš s kisikom. Ja, same lepe stvari. Zanimivo je tudi, ko greš ob bazenu. Okrogle line s steklom ti omogočijo, da vidiš, kaj se dogaja pod vodo. Če tam namestiš reflektorje raznih barv, si najbrž zelo težko predstavljaš, kakšen bo bazen. Še bolj se bo kopal v barvah. Slika bo najbrž prelepa...

Spet si zunaj in še enkrat zbiraš nepozabne vtise. Svetli, lepo in koristno opremljeni prostori, lepa zgradba. Vsega si nisi zapomnil, vseh prostorov nisi omenil. Ja, to je potrebno še in še videti — občudovati; tu pred nosom — na Ravnah.

Lepota, skladnost, celovitost. In ozreš se okoli. Tam park, grad, muzej, kašta, repač, gimnazija, stadion, vlečnica, Čečovje. Pa se sprašuješ: kaj smo imeli pred dvajsetimi leti? Pravzaprav bi bilo dobro, da bi si tako

vprašanje vsak postavil večkrat. In še mogoče to: kaj sem pa jaz naredil, da imamo danes vse to? Ali nisem povsod samo nergal in še drugim jemal veselje do dela? Pa daj, odkrito si odgovori! Ali ne stanuješ tudi ti na Čečovju, ali ne hodi tvoj otrok tudi v gimnazijo, ali ne bo vesel nove telovadnice in pokritega bazena? No, pa tudi tvojemu telesu ne bo škodilo malo telovadbe ali pa vsaj gledat boš včasih prišel. Si pa ja tu doma, bodi ponosen na to, kar imamo! Pogledj samo teh kratkih 20 let nazaj! Ali ne vidiš razlike?

Mali stadion še čaka, tribun še ni pri velikem stadionu, tudi letno kopališče bo potrebno. Še bo dela za vse. Pomagaj! Če že drugače ne moreš, vsaj s pametno besedo. Nikar pa ne nergaj! Če bi vsi nergali, ne bi danes imeli nič več kot pred dvajsetimi leti. Zapomni si: vse, kar imamo, je naše, tvoje, tvojega otroka.

Pokažimo se vredne teh lepih pridobitev.

-ate-

Kaj sem ti rekel

Leta 1942 se je po nekaj zaporednih porazih ustašev v Zagorju razširila govorica, da je ustaška vojska slabo oborožena in da bo vsak čas razpadla. Ustaši so ujeli dva Zagorca, osumljena, da širita takšne vesti in ju odpeljali na neko jaso. Tam sta si morala izkopati grob, potem pa so jima zavezali oči.

Ko so ju tako že zadosti prestrašili, so ju odvezali, ustaški starešina pa jima je rekel:

— Zdaj sta videla, kaj vaju lahko doleti. Če bosta še enkrat obrekovala našo vojsko, vaju bomo zares ustrelili.

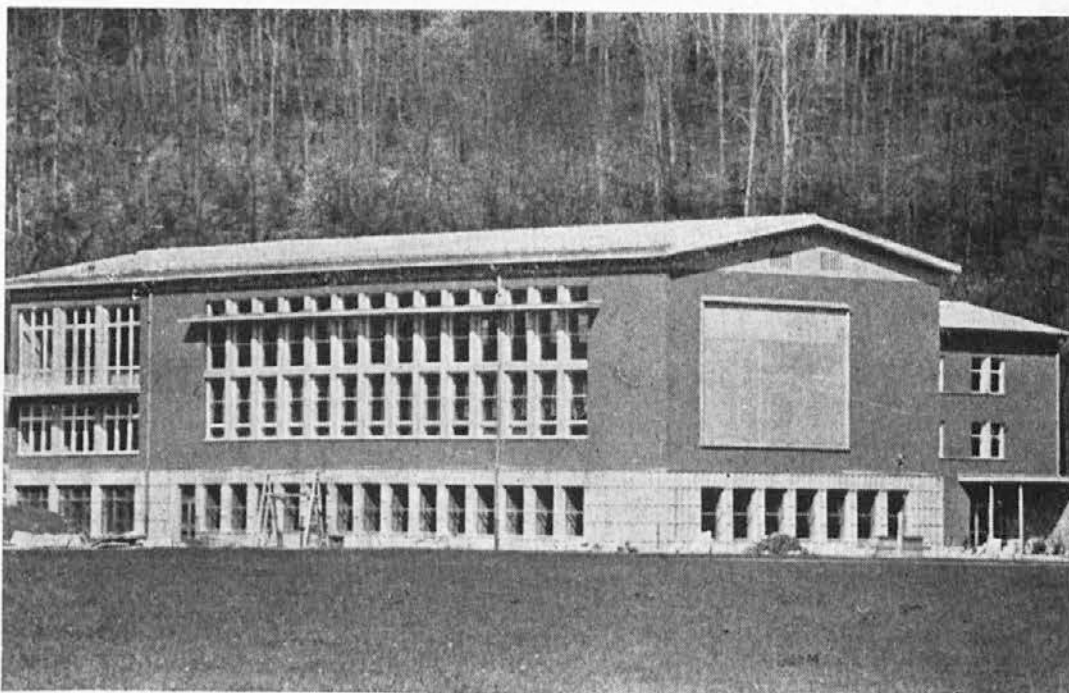
Kakor hitro pa so ustaši odšli, je rekel eden drugemu:

— Kaj sem ti rekel — zdaj že municije nimajo več!

Kot po navadi

Partizanski bataljon je ujel petdeset Italijanov. Komandir I. čete je dobil povelje, da mora ujetnike zaslizati. Ko je bil gotov, je prišel h komandantu in raportiral:

— Tovariš komandant, kot po navadi so vsi — komunisti!

Novi dom telesne kulture

Foto: R. Gradišnik

Za dobre medsebojne odnose

Iz diskusije na konferenci sindikata

Na sestankih in delovnih mestih najčeseje slišimo diskusije o medsebojnih odnosih. Ta beseda izzove veliko hude krvi. Pri tem pa večinoma ne pomislimo, da je staro pravilo za uspešno delo: red, disciplina in tovariški odnosi. Že res, da ima vsak človek svoj značaj, svoje nazore in težave. Nekaj pa nam je vendarle skupno: borba za uresničevanje socialističnih načel, enakopravnost in težnja po čim večjem zadovoljstvu naših sodelavcev. Ker dajejo naša demokratična načela proizvajalcu vso podporo, radi poudarjamo pravice, pri tem pa velikokrat pozabljamo na dolžnosti.

Zelo radi vodimo diskusije za »vogalom«, kako to in ono ni v redu, da se nič ne dela prav, skratka, vsi drugi delajo napake, le »diskutant« je v redu, brez madeža. Če bi tako »diskusijo« poslušal popolnoma tuj človek, bi zares mislil, da je pri nas vse narobe. Ko pa bi se zanimal za dejansko stanje, bi se pokazala popolnoma druga podoba. Kakšen odnos kaže s tem tak »diskutant« do podjetja, je jasno.

Prav tako neodgovorne, da ne rečem neslane, so večkrat kritike ene ekonomske enote na račun druge, češ mi smo proizvodni obrat, mi vas vzdržujemo, na naš račun živite itd. Spet napačen odnos, da celo škodljiv.

Vsi delamo, vsi smo drug drugemu potrebni. Če pa posamezniki svoje delo tudi dobro opravljajo, je stvar ožjega delovnega področja.

Zato je pač treba razčistiti stvari najprej na svojem delovnem mestu in se šele potem zanimati za sosede, pokazati na primeren, dostojen način na njihove slabosti.

Najpogosteje pa naletimo na nesložnost med podrejenimi in prvim predpostavljeno.

nim. Takšna nesložnost seveda zavira dobro delo, medtem ko ga tovarištvo in medsebojno zaupanje spodbujata. Seveda pa je za takšno složnost potrebno prizadevanje enih in drugih. Nadrejeni naj prisluhne željam množice, in če te želje vsebujejo več pozitivnega kot negativnega, naj to tudi upošteva. Podrejeni pa naj bi seveda bil zadosti samokritičen, da bi znal presoditi svoje sposobnosti in sposobnosti drugih, ne pa kar v tri dni:

»Zakaj pa jaz ne delam na tem in tem stroju, ko imam vendar isti delovni staž kot moj sosed? Predpostavljani mi dela krivico!«

V takem primeru pa spet mirna beseda nadrejenega (da tovariš pri stroju za zdaj pač bolje dela, se bolj trudi, da pa ni rečeno, da tudi užaljeni z večjo prizadevnostjo tega ne bi zmoželi) veliko zaleže.

In tako se naposled izkaže, da lahko z nekaj posluha za sodelavca in s tem, da dvakrat premislimo, pa enkrat spregovorimo, zelo izboljšamo naše medsebojne odnose.

K dobrim odnosom lahko veliko pomagajo tudi člani delavskih svetov, ki imajo stalen pregled nad poslovanjem podjetja, nad uspehi in težavami. Stari delavski svet smo pogosto kritizirali, da nima ničesar pripomniti, kadar se obravnavajo letni plani, investicije, skladi podjetja in podobno. Zdaj smo volili polovico novih članov. Ali bomo tudi njim očitali isto? Kaj pravzaprav pričakujemo od njih? Ali ne pričakujemo preveč?

Sodelavec, ki dela fizično, ne more imeti dobrega pogleda v celotno poslovanje podjetja, zato tudi ne more imeti bistvenih pripomb. On ve, da je plane pripravila služ-

ba, ki jih pripravlja že več let, in tej službi preprosto zaupa. Če pa hočemo doseči, da bodo člani DS razpravljali tudi o takšnih stvareh, moramo narediti naslednje:

1. izbrati v organe DS take ljudi, ki imajo veselje in smisel za to delo,
2. organizirati zanje seminarje z dobro premišljenimi, lahko razumljivimi predavanji in jim priskrbeti literaturo o delavskem samoupravljanju,
3. pripraviti predloge za zasedanje tako, da bodo osvetlili pozitivne in negativne posledice vsakega sklepa,
4. DSP naj obravnava le probleme, ki zanimajo celotno podjetje; probleme obratov naj obravnavajo delavski sveti delovnih enot,
5. popraviti statut železarne Ravne tako, da bo dajal več kompetenc delavskim svetom delovnih enot,
6. razčistiti pojme, ali mora iti skozi organe upravljanja res vsak sodelavec, tudi če nima nobenega veselja za to.

Če pa hočemo, da bodo organi samoupravljanja uspešno delali, jim moramo nuditi tudi vsestransko pomoč, jih kdaj javno pohvaliti vsaj s tako vnemo, kot jih znamo kritizirati. Kajti ti ljudje — naj že delajo odlično ali manj uspešno — vendarle žrtvujejo precej prostega časa za nas.

In tudi to je eden od pogojev za dobre medsebojne odnose.

Jože Trokšar

OBRATNE NEZGODE APRILA 1965

Kristijan Črešnik, liv. — Z avtom dostavljal pesek na delovno mesto. Zaradi prenatrpanega okolja ga je zadnja stran avta udarila po glavi.

Franc Duran, valj. — Pri izteku valjanca iz kalibra III. ogr. je ta zadel v plošče tal valjarne, se pri tem zakrivil v loku in ga udaril po nogi.

Jurij Kores, kov. — Pri postavljanju voza na tir z žerjavom je zdrsil kavelj od verige ter ga udaril po roki.

Herman Dretnik, valj. — Pri donašanju pitne vode v steklenici mu je spodrsnilo in je padel, razbil steklenico in se z njo porezal po dlani.

Ivan Krenker, valj. — Pri stopanju z voza na tovorni avtomobil mu je spodrsnilo. Pri tem je padel nazaj na voz in se udaril po temenu.

Franc Tomec, valj. — Ploščati valjanec se je zataknil pod eno polovico oprijemnih čeljusti. Ko so hoteli valjanec izvleči, so ga čeljusti udarile po nogah.

Filip Hudrap, meh. del. — Pri nalaganju komadov so se ti zrušili in mu je eden prerezal prst na roki.

Franc Herman, meh. del. — Pri poravnavanju komada v primež se je s kladivom udaril po prstu.

Oto Pušnik, remont. — Pri čiščenju reduktorja za demag v remontni delavnici je z desno roko vrtel pogonsko os, na drugi strani pa je skozi odprtino vtaknil kazalec leve roke med zobnike.

Andrej Đura, remont. — Pri zbijanju krogličnega ležaja z gredi sklopke z ročnim prebijčem in kladivom mu je jekleni drobec priletel v oko.

Zadnji krik

Prodajalka v modni prodajalni klobukov zagotovi stranki, ki je izbrala klobuk:

— To je zadnji krik, gospa.

— Vsekakor, če ne upoštevamo krika mojega moža, ko bo zvedel za ceno.

FOTOKRITIKA

Smetišče ali skladišče?

14 dni na proizvodnem delu

Tudi letos so bili pri nas na 14-dnevni delovni praksi dijaki iz III. razreda gimnazije na Ravnah. Ta delovna praksa mladih deklet in fantov je že ustaljena oblika, saj se je naša gimnazija poslužuje že vrsto let. Novo je to, da je tudi osemletka pričela z isto prakso in smo letos v naši železarni na delovnih mestih zasledili še mlajše obraze — učence VIII. razreda osemletke Prežihov Voranc.

Od 57 dijakov gimnazije jih je delalo 17 v mehanični, 9 v elektro obratu, 2 v jeklarni, 5 v metalurškem, 9 v kemijskem laboratoriju, 11 pa v modelni mizarni. Učencev osemletke je bilo nekoliko manj — skupno 15 — delali pa so v mehanični delavnici (8), v elektro obratu (2) in v kemijskem laboratoriju (6). Že po tem razporedu vidimo, da so mladi ljudje, ki so za 14 dni postali sodelavci naše železarne, delali na različnih delovnih mestih. Tisti, ki so bili že lani na praksi, so si izbrali več ali manj isto delo, in to jim je letos že malo pomagalo. Zanimivo je, da so bili nekateri vključeni direktno v delovni proces, kjer so delali po normi in to normo v določenih okoliščinah večinoma tudi dossegali. Drugi zopet niso imeli norme in so delali, kolikor so zmogli in kar jim je bilo naročeno. Skupno pa so imeli to, da so morali vsi po končani praksi oddati nalogo, katere tema je bila tesno povezana z njihovim delom. Te naloge so ocenili odgovorni vodje dela in prav je, da kar napišemo: ocene so bile vse prej kot slabe.

Ali je oblika takšnega proizvodnega dela koristna? Koristna za obe strani, na eni strani za dijaka — učenca, na drugi strani pa za delovno organizacijo? Na to vprašanje je veliko različnih odgovorov, ki si včasih celo nasprotujejo. Brez dvoma pa drži, da je vključitev teh mladih ljudi — bodočih intelektualcev — v delovni proces zelo koristna prav za njih same, kljub temu pa ne moremo oporekati tudi določeno korist za delovno organizacijo.

Ti mladi ljudje pridejo bližje k delu, ga spoznajo in se ga naučijo tudi ceniti. Poleg tega se nekaj tudi naučijo in dobiijo (vsaj v večini primerov) veselje do dela. To pa je najbrž tudi osnovni namen takih proizvodnih vključitev v delo. Zelo zanimivo misel je o tem povedal tov. Gradišnik iz modelne mizarne:

»Najbolj važno je, da ti mladi ljudje — naša bodoča inteligenca — spoznajo delovni proces, znajo delo ceniti in da vedo, zakaj sploh hodimo v tovarno in kaj delamo. To je bolj važno kot pa samo fizično delo.«

Pa poglejmo, kaj so nam o tem in še o drugih vprašanjih povedali dijaki sami.

Majda Logarjeva je delala pri avtomatih v mehanični delavnici tokrat že drugo leto. Ko govoriš s to simpatično Hotuljko, nosilko zlate Prežihove značke, ko ti v našem narečju živo in zanimivo pripoveduje, dobiš vtis domaćnosti, ki ni samo bežen, in kljub mladim letom občutek zdrave življenjske presoje in samostojnosti. »B' kr' što ostava,« mi je povedala. Kljub temu, da je delo bolj »pacáto«, ji kar dobro gre in če je stroj v redu, dosega tudi normo. Ko mi je to pripovedovala, se je zamislila, in povedala, da postane to delo najbrž zelo enolično, če ga opravljaš dolgih 35 let. Delo zna ceniti in pravi, da je zanj, ki mora doma na kmetiji vedno delati, tudi proizvodno delo koristno, za druge pa seveda še bolj. Z vsemi sodelavci se je zelo dobro razumela. Vsi so ji pomagali, če je bilo potrebno, skratka, v novem okolju se je počutila kakor doma. Koliko je zaslužila, sem hotel vedeti, pa mi je povedala, da bo nagrado za delo (če jo bo dobila) dala v skupno blagajno za maturitetni izlet. Ali je opazila kakšno spremembo med lanskim in letošnjim letom v oddelku? Je bilo naslednje vprašanje. Meni, da so sodelavci bolj samostojni, v oči pa pade tudi medsebojna pomoč predelavcev in mojstrov pri vsakdanjem delavčevem delu. Kaj bo študirala? Zelo trezen odgovor, da je za štipendije vedno bolj hudo, zato sedaj težko kaj določeno pove. Mogoče pedagoška smer, slavistika, stomatologija.

Njena naloga: naris in opis pomena uporabe krogličnega ležaja, je bila odlično ocenjena.

Anton Rovšnik iz Črne je delal pri segmentih v oddelku industrijskih nožev v mehanični delavnici tokrat tudi že drugo leto. Tudi on se je v delovnem okolju počutil dobro in se z vsemi sodelavci zelo dobro razumel. Prakso smatra za zelo koristno ter meni, da na tak način dijak najlažje spozna težave pri delu in da ima možnost privaditi se delovnemu okolju, kar mu lahko v bodočnosti samo koristi. Tudi njegova nagrada bo šla za maturitetni izlet, njegova naloga: tehnološki postopek uporabe segmentov.

Marija Oberžnikova iz Mežice je delala v jedrarni, drugo leto na istem delu. Takoj v začetku je povedala, da je letos boljše kakor lani, saj ni več plina, ki je lansko leto še kraljeval v ozračju. V okolju se počuti domače, praksa se ji zdi koristna, ker na tak način bolje spozna življenje delavcev in se nauči delo tudi ceniti. Študirala bo najbrž medicino, nagrada bo šla v skupno blagajno, v svoji nalogi pa bo opisala tehnološki postopek v jedrarni.

Rafaela Pikalo, tudi iz Mežice, je delala prav tako v jedrarni kakor že lani. Dela je vajena, saj tudi v počitnicah fizično dela in se je zaradi tega hitro privadila. Okolje se ji zdi zelo domače, saj jih sodelavci poznajo že od prej, med delavci in študenti pa nihče ne dela razlike. Študirala bo najbrž ekonomijo, nalogo pa mora napisati o izdelavi CO₂ jedr.

Ivan Kac iz Šmartna, ki je lansko leto svojo delovno prakso opravil v tovarni meril v Slovenjem Gradcu, je delal v modelni mizarni. Predvsem me je zanimala razlika med lanskim in letošnjim prakso. Povedal mi je, da je v tovarni meril delal eno in isto delo vseh 14 dni, medtem ko je tu spoznal več del, uporabo orodja in stroje v modelni mizarni, poleg tega pa so si pod strokovnim vodstvom in z razlago tov. Gradišnika ogledali tudi delo v livarni. »Imel sem priliko spoznati, kako delajo delavci in to delo cenim, poleg tega pa še sam nekaj narediš,« mi je povedal ter zatrdil, da so bili prav vsi lepo sprejeti od sodelavcev modelne mizarne. V svoji nalogi mora opisati izdelavo dvokomorne vmesne stene unidan mlina.

Končno sem našel tudi Ravenčana. **Ivan Globočnik** je delal v oddelku pnevmatskega orodja v meh. delavnici; lani je delal pri izdelavi konstrukcij. Letošnje delo mu bolj

ugaja, ker je bolj zanimivo. Povedal je, da ga pnevmatsko orodje nasploh zanima. »Prijeten je občutek, če nekaj narediš in vidiš, da si naredil nekaj koristnega,« je dodal. Seveda so tudi njemu vsi sodelavci pomagali, če je bilo potrebno, vendar se je dela hitro privadil. Kljub temu, da ni delal po normi, je sešteval dinarje in kose in ugotovil, da bi prve dneve zaslužil tam okrog 600 do 700 din na dan. Proti koncu prakse pa mu je delo že bolj steklo in včasih bi zaslužil še najmanj enkrat toliko. »Pri delu spoznaš, da je potrebno denar le zelo ceniti,« Pravi, da bi ga bilo kar sram, če bi kot Ravenčan vsaj v grobem ne vedel, kaj vse se v naši železarni dela.

Kot vodja grupe dijakov, ki so delali v mehanični delavnici, se zahvaljuje vsem mentorjem, mojstrom, predelavcem in delavcem za pomoč, ki so je bili deležni prav vsi dijaki. Tudi njegova naloga, pnevmatski brusilni stroj RBS in RBM, je bila odlično ocenjena.

15-letni **Rudi Kokal** z osemletke Prežihov Voranc mi je pokazal dnevnik, v katerega kar s tušem riše obdelovance in opisuje delo, ki mu tako ugaja, da bi rad prišel v tovarno tudi med počitnicami. Vidi se mu, da je vaje dela, zato mu je delo tudi v veselje.

In druga plat zvona. Vsi odgovorni vodje dela, s katerimi sem govoril, so pohvalili disciplino in delovno vnemo teh začasnih sodelavcev naše železarne. —ate

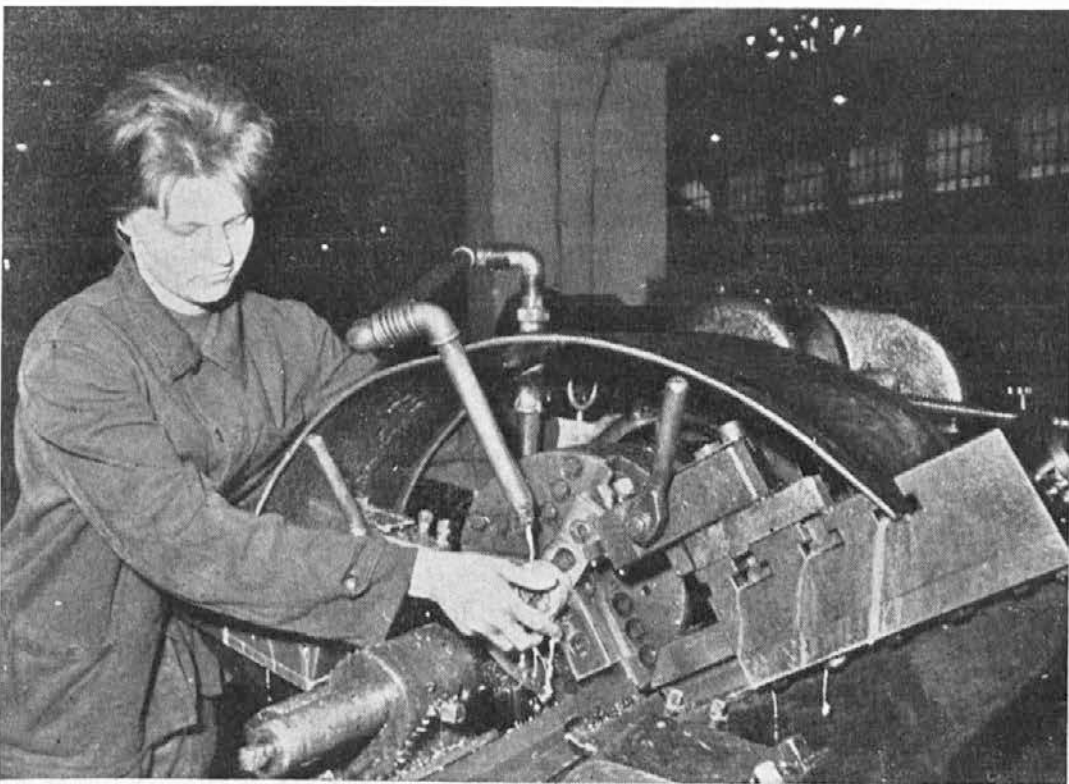
IZHOD NA POSTAJO ZAPRT

Da bi povečali disciplino, smo poosttrili vartarsko službo pri glavnem vhodu in na upravi, prehod na postajo pa smo celo zaprli. Red mora biti, to razumemo vsi. Toda sodelavci-vozači pravijo takole:

Delovnega mesta ne smeš zapustiti prej kot ob 14. uri oziroma ob 22. uri. Vlak odpelje na Prevalje ob 14.15, zvečer pa komaj nekaj čez deseto. Če torej nočeš klepati peš domov, moraš pošteno galopirati do glavnega vhoda, nato čez most pa po bregu navzgor, da se ti še celo noč sanja o samih dirkah.

Pri tem pa je vsa zapadna stran železarne tako lepo odprta, da bi lahko s tovarnjaki dovažal ali odvažal pa — nikomur nič! Torej smo strogi samo na eni strani.

Zenske solze so najmočnejša vodna sila na svetu.

Majda pri avtomatu

Foto: R. Gradišnik

Nekaj misli o razvoju kulturne dejavnosti

V dneh 12. in 13. aprila je bilo v Velenju zvezno posvetovanje o razvoju kulturne dejavnosti v naši državi, ki ga je sklical Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije skupaj s svetom za kulturo in prosveto SFRJ.

Na tem posvetovanju so bile zastopane vse kulturne institucije Jugoslavije ob sodelovanju predstavnikov delavsko prosvetnih društev, delavskih univerz in sindikalnih podružnic večjih jugoslovanskih proizvodnih podjetij.

Iz referatov in diskusij se je v dveh dneh izkristalizirala problematika kulturno prosvetnega dela med delovnimi ljudmi, iz katere povzemamo nekaj misli.

Predvsem se je ugotovilo, da kulturni razvoj in razne dejavnosti kulturno prosvetnega dela ne gredo vzporedno z gospodarskim napredkom in da se za kulturno prosvetno dejavnost oziroma za kulturni dvig delovnega človeka v naši družbeni skupnosti ne najde potrebnih finančnih sredstev. Vsi merodajni činitelji v komuni so do sedaj pokazali premalo zanimanja in nudili premalo podpore kulturno prosvetnim dejavnostim. Kot najbolj pereče se je pokazalo pomanjkanje kadrov, ki jih v te namene skoraj sploh ne štendirajo. Že vrsto let se opaža upadanje kulturnega življenja izven mest in med ljudmi velikih delovnih skupnosti, na drugi strani pa je kulturna dejavnost v raznih klubih in društvih pritegnila k sodelovanju le majhen krog delovnih ljudi.

Ugotovila so se velika protislovja v razvoju kulturnega življenja, ko imamo na eni strani vrhunsko kulturo z Nobelovimi nagradami, Oscarji in vrhunskim umetnostnim izživljanjem, na drugi strani pa je predvsem v centralnem in južnem delu države še precejšnja nepismenost. Kultura še do danes ni postala last celotne družbene skupnosti, predvsem zato, ker se je kulturni razvoj gradil preveč vertikalno, namesto da bi šli bolj v širino, v razvoj množične kulture.

Vse dejavnosti vrhunske kulture moramo še danes dotirati kljub temu, da se ta vrhunska kultura razvija pretežno v republiških centrih ter ni postavljena na ekonomske cene, dostopna pa je samo majhnemu krogu državljanov. Razna občasna gostovanja gledališč pri delovnih skupnostih na deželi ne najdejo pravega kontakta z delovnimi ljudmi, ki povečini takih vrhunskih nastopov sploh ne razumejo prav zaradi prenizkega kulturnega nivoja. Zaradi omenjenih protislovij so se profesionalne kulturne ustanove v veliki meri izolirale od masovne kulturno prosvetne dejavnosti, zato takšno stališče vrhunske kulture meji na reakcionarnost oz. na nekaj, kar je proti našim delovnim ljudem. Celotna konferenca je bila enotnega mišljenja, da mora umetnost rasti vzporedno z dosežki proizvodnje in z gospodarskim razvojem, saj predstavlja kultura integralni del družbenega življenja. Kljub velikemu porastu proizvodnih sil se je znašlo področje kulture na vasi v velikem zaostanku in tudi upadanju. Družba je v dvajsetih letih vzgojila zelo veliko število izobražencev — zdravnikov, inženirjev, ekonomistov itd. — ki imajo lepe osebne dohodke, vendar ne sodelujejo v kulturnih dejavnostih, ne komunicirajo s kulturnimi institucijami in po svojem položaju ne prispevajo dovolj h kulturnemu dvigu delovnega človeka. Borba za kulturni razvoj se ne more voditi samo s kulturniki, temveč z vsemi družbeno političnimi faktorji. In če se naslonimo na Marxovo definicijo dneva, ki govori, da dan sestavljajo spanje, delo in aktivnost, potem je dolžan vsak državljan aktivno sodelovati v družbeno političnem in kulturnem procesu razvoja družbe. Zato moramo pri nas iskati publiko, ali pa je včasih sploh ne najdemo, da bi se udeleževala raznih kulturnih prireditev. Ob tem je neki diskutant omenil, da je v Bolgariji, Romuniji in drugih socialističnih deželah dovolj publike, ki sodeluje na raznih kulturnih prireditvah, literarnih večerih, ki rada posluša resno in klasično glasbo itd.

Veliko bolj se bo treba posvetiti kulturni dejavnosti klubov, ki morajo postati last vse družbe in v katerih bo treba razvijati vse vrste kulture ter prirejati predavanja o likovni umetnosti, slikarstvu, kiparstvu, novinarstvu, zgodovini glasbe, dramatik, umetnostni zgodovini. Predlagalo se je tudi, da naj bi večje delovne organizacije in sindikalne podružnice, ki štejejo več kot tristo članov, imele kvalificirano osebo, zadolženo za kulturno prosvetno delo. Programi kulturno prosvetne dejavnosti v kulturno prosvetnih društvih in klubih ne morejo biti ločeni od interesov delovnih skupnosti in občanov.

Porazni so statistični podatki iz posameznih delovnih skupnosti, ki govorijo o velikem številu nepismenih. Veliko več pa je onih, ki so se deklarirali za pismene, pa se znajo komaj podpisati. Vsekakor je ta slika v drugih republikah mnogo slabša, vendar pa moramo kar ob tem omeniti, da je položaj tudi v Sloveniji zelo kritičen, saj skoraj 40 % mladih v Sloveniji ne dokonča osnovne šole. Prav iz tega razloga je treba povečati skrb za našo mladino, za njen kulturni in prosvetni dvig oziroma za njeno splošno izobrazbo.

Delovni ljudje se bodo raje in bolje vključevali v družbeno politično in samoupravno dejavnost, če jim bomo nudili več kulture in izobrazbe. Intenzivneje bo treba začeti graditi kulturne centre, vendar pa bo predhodno potrebno napraviti v posameznih komunah temeljite sociološke analize.

Ko govorimo o sedemletnem planu gospodarskega razvoja, moramo pri tem na vsak način najti mesto tudi za kulturo in njeno financiranje. Kultura in prosveta sta zadeva celotne nacionalne politike, ki mora biti zaradi važnosti izobraževanja vse družbe in kulturnega vzpona delovnih ljudi enotna ter mora postati stvar vse družbe in socializma. Ravno pri vključevanju našega delovnega človeka v mednarodno delitev dela vidimo, koliko nas stane naša kulturna zaostalost. Zato moramo skrbeti za harmoničen razvoj družbenih odnosov. Če tega ni, trpijo družbeni odnosi v celoti. Nahajamo se v fazi transformiranja, ki pa se ne bo moglo izvršiti, če našega delovnega človeka ne bomo vključevali v kulturno akcijo. V zadnjih tridesetih letih se je povečalo število industrijskega delavstva za trikrat, medtem ko večji del kulturnih institucij izvira še iz konca 19. in začetka 20. stoletja.

Iz vseh teh navedenih misli na omenjenem posvetovanju o razvoju kulturne dejavnosti v Jugoslaviji so bili izvedeni sledeči zaključki:

- kulturno življenje delovnih ljudi je v velikem zaostanku. Vse probleme v zvezi s kulturnim razvojem delovnega človeka bo treba temeljito analizirati in oceniti ter spremeniti dosedanje stališče v odnosu do kulture. Ustvariti bo treba boljšo atmosfero za kulturno življenje, saj je kultura integralni del družbenega življenja;
- organ vida, ki pri večini delovnih ljudi zaznava njihovo okolje, bo treba spremeniti v organ zaznavanja lepote;
- tudi v procesu samoupravljanja si mora delovni človek prisvajati kulturo. Analizirati je treba vpliv kulture na razvoj samoupravljanja;
- ustvariti je treba kulturno okolje iz tega, kar imamo, in iz dosedanjega nekulturnega napraviti kulturno in lepo;
- potrebno je skrbeti za izobrazbo kadrov na področju kulture in vzgojiti dobre kulturne aktiviste, ki bodo na vseh področjih družbenega življenja pospeševali kulturno dejavnost;
- kulturnemu dvigu delovnih ljudi je treba zagotoviti materialno osnovo. Sp.

OPRAVIČILO

Zaradi pomanjkanja prostora bomo članek o občnem zboru UJZ in razgovor s člani DS objavili junija. Prizadete prosimo za razumevanje. Uredništvo

Naši upokoјenci

Mirko Glavar I., roj. 15. 1. 1910, os. upokojen 31. 3. 1965. V železarni od leta 1945, nazadnje v mehanični delavnici

Franc Kotnik I., roj. 6. 10. 1909, os. upokojen 31. 3. 1965. V železarni od leta 1946, nazadnje v mehanični delavnici

Francu Leganu v slovo

V prvih dneh meseca aprila nas je nenadoma zapustil sodelavec livarne Franc Legan. Njegovo plemenito življenje je omahnilo, ni se več utegnil posloviti od svojih najdražjih, od svojih sodelavcev, s katerimi je delil radosti in premagoval vsakodnevne težave.

Težka predvojna in medvojna leta so ga izoblikovala v skromnega in zvestega tova-

riša. Izoblikovala so ga v sodelavca, kakršnih si želimo čim več.

Po prestani internaciji na Rabu se je leta 1947 vključil v naše vrste. Rojen Dolenjec si je tu pri nas na Koroškem ustvaril svoj dom, svojo družino, za katero je delal in živel. Mnogo prerano pa se je končala njegova življenjska pot med nami, daleč od rodne kraja.

Poleg svojega rednega dela v železarni je bil vedno pripravljen sodelovati tudi pri društvenem delu in je bil med drugim dolgo leta gospodar nogometnega kluba »Korotan« na Prevaljah.

Dobrega in zvestega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu.

Leo Juh